

Dragi roditelji, ovaj mjesec pred vaše obitelji stavljamo vrline ISKRENOST i PRIJATELJSTVO. Pred vama se nalaze kratki uvod te ideje na koji način živjeti te dvije vrline u obitelji. Zajednički sa svojom kćeri prilagodite ideje vašim okolnostima, potrebama rasta.

ISKRENOST

"Iskrenost je prvo poglavlje u knjizi mudrosti.", Thomas Jefferson

Uloga iskrenog čovjeka je teška i zahtjevna. Često kažu da je najbolje biti iskren, iako, s druge strane, upravo iskrenost ljudi ne opraštaju tako lako. U međuljudskim odnosima apsolutno svi zahtijevaju iskrenost i biti iskren zvuči kao najjednostavnija stvar na svijetu. Ali kada dođe do primjene iskrenosti nalazimo se pred pravim izazovom. Mnogi koji očekuju iskrenost u međuljudskim odnosima ne znaju se nositi s njom kada je izgovorena. Kao da očekujemo čuti samo ono što nam odgovara, samo ono što nas opravdava i samo ono što hrani naš ego. Volimo iskrenost samo kod osoba koje nas vole, a iskrenost ostalih često shvaćamo kao bezobrazluk. Ponekad je riječ i o krivom shvaćanju onoga što zapravo znači *biti iskren*. Iskrenost nije izgovoriti prvu stvar koja nam padne na pamet bez imalo razmišljanja, vodeći se čuvenim frazama: *"Kažem ti sve što mislim u lice!"* ili *"Što na umu, to na drumu!"* **Iskrenost je po svojoj definiciji ljudska vrlina vjerodostojnog djelovanja i komuniciranja, u skladu sa smislom pravednosti i odanosti.** Zato istinski iskrena osoba drugome pristupa s **pažnjom, osjetljivošću za tuđe osjećaje, s namjerom da mu se kaže istina, ali na njegov boljitak, a ne gubitak.** Iskrenost bi trebala biti početak ljubavi prema ljudima, znak nesebičnosti i privrženosti. Trebala bi biti takva, jer suočavanje s neugodnom istinom o sebi ili drugima zahtijeva puno strpljenja i truda. Zato, kada želimo biti iskreni, ne zaboravimo da ta iskrenost mora voditi računa i o osjećajima osobe kojoj je želimo iskazati, te da moramo pronaći prikladnu mjeru izražavanja i osjećajnosti, pa čak i empatije.

Neiskrenost je, s druge strane, ukorijenjena u strahu. Dobro je suočiti se sa svojim strahovima. Svi ih imamo. Strah da nas netko ne povrijedi, ne razočara, ne otkrije naše tajne i sl. Mnogo je strahova. U biti je najvažnije sebi priznati svoje greške kako bismo si mogli oprostiti i iskoristiti ta iskustva kao motivaciju za osobni napredak. Treba misliti iskreno, ne s predrasudama i stereotipima prema drugima, jer nam oni ionako samo otežavaju prepoznavanje razlika između onoga što stvarno jest i što mi mislimo. Važno je komunicirati tako da nam je razumijevanje istine na prvom mjestu, a ne da nam predrasude zamute jasnu sliku.

Biti iskren nije lako jer nas čini ranjivima. Pokazuje nas onakvima kakvi jesmo, prikazuje nas kao ljude koji griješe, a to drugima daje priliku da kritiziraju i odbiju nas ili naš prijedlog na još ružniji način nego da smo istinu sakrili ili lagali na samom početku. Ponekad istina jednostavno boli. Ali isto tako istina razvija karakter, kao što razvija i kredibilitet i povjerenje. Sve su to temelji samopouzdanja i zdravog odnosa. Biti iskren nije cilj kojeg možete maknuti s liste, već je to **stalan proces** koji traje cijeli život sa svim svojim izazovima i dobrim stranama. A uistinu, ništa nije više oslobađajuće nego kada nemamo što skrivati!

PRIJATELJSTVO

Rečeno je: “Pokaži mi svoje prijatelje i reći ću ti tko si.”

Kako bismo kontinuirano činili dobro, bilo u sportu, akademskom životu ili u svojim vezama, na tom putu će nam biti potrebna pomoć postojećih prijatelja.

Aristotel navodi tri vrste prijateljstava:

1. prijateljstvo radi užitka;
2. prijateljstvo radi koristi;
3. prijateljstvo radi dobra samoga prijatelja.

Prijateljstvo radi užitka je u osnovi ono kada se prijatelji “dobro zabavljaju zajedno”. Možda imaju iste aktivnosti ili hobije. Takvo prijateljstvo je u redu, ali ono što dvoje ljudi spaja u tom slučaju je zajednički užitak. Kada se to zajedničko iskustvo ukloni, osim ako ne postoji nešto dublje u njihovu odnosu, prijateljstvo će se raspasti. Primjerice, grupa prijatelja uživa u opijanju i zajedničkim zabavama, a jedan član te grupe odluči promijeniti svoj način života (te se time i maknuti od takve vrste zabave): često će takva osoba iskusiti bol jer će se ta prijateljstva rasplinuti. Nije da postoji zla volja u tome, jednostavno, ono što ih je spajalo (zabave, pjanke i slično) je izostalo, te potom nema ničega drugog čime bi se to prijateljstvo održalo.

Drugi tip prijateljstva je ono radi koristi. Dakle, nema ništa inherentno loše u ovom prijateljstvu. Dvoje ljudi su skupa radi obostrane koristi – to je klasičan odnos poslovnih partnera (ili možda đaka tijekom nekog školskog projekta). Kao i u slučaju prvog opisanog prijateljstva, ako se izuzme obostrana korist, razlog za druženje je uklonjen i takvo prijateljstvo će se u konačnici također rasprišiti.

Napokon, imamo **prijateljstvo radi dobra drugoga** – nešto poput partnera s kim treniramo u igri života. Tu se radi o tome da težim pomoći drugome da ostvari svoj pravi potencijal. Takav kreposni prijatelj voli onoga drugog toliko da je, kad je to potrebno, spreman izazvati ga samo da bi u njemu razvio one najbolje vrline. Prava ljubav želi dobro drugoga i teži za tim da potakne njegovu pravu i konačnu sreću u ovom životu, kao i u budućem.

Čestit prijatelj postaje, po Aristotelovim riječima, “drugi on.” To znači da drugome želim dobro – posve jednako kao što to želim i sebi. Ustvari, moje dobro je obavijeno njihovim dobrom i obratno. Postanemo jedan um i jedno srce, tako da njihova žalost postane moja žalost; njihove potrebe, moje potrebe; njihove radosti, moje radosti – i njihove pobjede, moje pobjede.

Nadalje, prijateljstvo radi dobra drugoga je “smisleno”. Dok su dvoje prijatelja sjedinjeni u jedan um i jedno srce, ono što ih u konačnici spaja se proteže iznad zajedničkog emocionalnog iskustva – tada njih dvoje streme ka zajedničkom cilju, a težnja k tom uzvišenom zajedničkom dobru ih spaja – jednako kao što momčad djeluje zajednički kada želi pobijediti. Budući da je to zajedničko dobro nešto sigurno i trajno (npr., težnja prema Bogu), time je i takvo prijateljstvo najpostojanije i dugotrajnije.

Ovo, pak, ima nevjerojatan utjecaj na moralnost i veze: ako tvrdimo da nam je stalo do onoga drugog, moramo se zapitati – vode li moji postupci ovu osobu prema Bogu ili dalje od Boga, vode li je prema onom što je istinski dobro za nju ili je odvođe od toga? Ako ne pomažemo drugima da ostvare svoj krajnji cilj u ovom i budućem životu, onda je vjerojatno naša ljubav za njih više sebična nego velikodušna.

Dajemo vam neke **ideje** kako vježbati ovomjesečne vrline kod kuće:

1. Trudit ću se provoditi mrvicu više vremena s članom moje obitelji s kojim provodim najmanje vremena.
2. Ponekad ću pitati mamu i/ili tatu „Kako si provela/o dan?“.
3. Nazvat ću prijateljicu koju nisam dugo čula.
4. Ako vidim nekog da je lošije raspoložen, zaista ću se s ljubavlju zanimati koji je razlog tome.
5. Ako je netko od ukućana bolestan, posebno ću se brinuti za njega (donositi čaj, provesti vrijeme s njim, pročitati knjigu ili sl.).
6. Bez da me mama ili tata pitaju, reći ću ocjenu koju sam dobila u školi.
7. Ako me nešto muči, razgovarat ću otvoreno o tome sa svojim roditeljima.
8. Pronaći ću poticajne misli na temu ovomjesečnih vrlina i razmišljati malo o njima, kako konkretizirati te ideje u svom životu (npr. u knjizi *Put Sv. Josemarie Escriva* ili sl.).